

web <http://aleg-romania.eu/wp-content/themes/Aleg/login.html>

Violența de gen și utilizarea responsabilă a rețelelor sociale

Cu sprijinul Programului
Daphne al Uniunii Europene.

> **Violența de gen și utilizarea responsabilă a rețelelor sociale**

Acest ghid este destinat adulților (părinți și cadre didactice) și conține sfaturi despre cum se poate vorbi cu copiii despre subiecte delicate precum violența de gen, dar și considerații legate de utilizarea responsabilă a noilor mijloace de comunicare.

> **Proiectul “Log in”.** **Obiective generale**

Obiectivul general al acestui proiect este prevenirea și combaterea violenței de gen prin promovarea utilizării responsabile a rețelelor sociale și a noilor mijloace de comunicare în rândul tinerilor. Nu există statistici universal acceptate despre violența de gen, dar Consiliul European estimează că în Europa 20% până la 25% dintre femei au fost supuse unor acte de violență cel puțin o dată în viață.

În ultimii ani s-a acceptat ideea că este esențial să se promoveze un dialog constructiv între sexe și să se elimine stereotipurile de gen pentru ca să se prevină eficient violența de gen.

În acest sens, este important să începem cu tinerii, căci primele lor relații apar între 14 și 18 ani, și tot atunci se înrădăcinează stereotipurile și prejudecățile în comportamentele și atitudinile lor. Proiectul „Log IN” are ca scop nu numai să combată ro-

lul rețelelor sociale și al noilor medii de comunicare în promovarea streatipurilor negative și a noilor forme de violență de gen, ci mai ales să exploateze oportunitatea de a permite tinerilor să-și formeze relații și interacțiuni bazate pe dialog și pe respect reciproc.

> **Violența de gen. Câteva definiții**

“Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice” (11 Mai 2011, Istanbul) definește:

- **“violența împotriva femeilor”** ca fiind o violare a drepturilor omului și o formă de discriminare împotriva femeilor, incluzând toate acțiunile de violență de gen care au ca rezultat vătămarea sau suferința fizică, sexuală, psihologică sau economică, inclusiv amenințările cu asemenea acțiuni, coerciția sau privarea arbitrară de libertate, în public sau în viața privată;
- **“violența domestică”** ca fiind toate actele de violență fizică, sexuală, psihologică sau economică, care survin în familie sau în unitatea domestică sau între foștii sau actualii soți sau parteneri, indiferent dacă agresorul împarte sau a împărțit același domiciliu cu victima;
- **“genul”** ca reprezentând rolurile, comportamentele, activitățile și atributele construite social, pe care o societate dată le consideră adecvate pentru femei și bărbați;
- **“violența de gen împotriva femeilor”** ca fiind violența care este direcționată împotriva unei femei sau care afectează femeile în mod disproporționat.

> **Confidențialitatea online avertisment pentru utilizatorii internetului**

Furnizorul de servicii are o pagină explicativă dar de multe ori, aceasta este pur și simplu un extract din secțiunea termenii și condiții a site-ului – care conține informații despre cum vor fi folosite informațiile personale introduse de utilizator pe site, de către cine și opțiunile utilizatorului de a se opune unui astfel de tratament. Pentru mai multe informații despre siguranța pe internet, vizitați site-ul: www.sigur.info

4

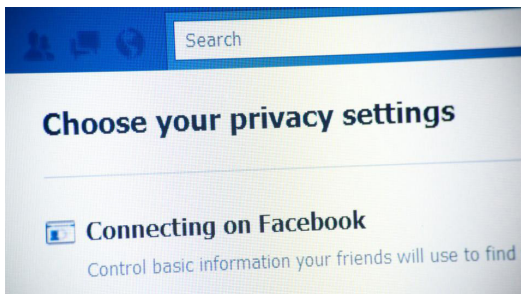
Este bine de știut:

- atunci când introduceți informații personale pe site-ul unei rețele sociale, pierdeți controlul asupra lor. Informațiile pot ajunge la toți membrii grupurilor din care faceți parte; se poate ca aceste informații să fie procesate și distribuite la mulți ani după introducerea lor pe site.
- când vă hotărâți să părăsiți o rețea de socializare, puteți doar să dezactivați profilul, nu să-l ștergeți. Informațiile și materialele pe care le-ați postat online vor fi păstrate pe serverele (arhive computerizate) furnizorului de servicii.
- dumneavoastră sunteți cel mai bun apărător al informațiilor, cu caracter, confidențial. Gândiți-vă bine înainte

să introduceți în mediul online informații care nu vreți să ajungă mai departe sau care ar putea fi folosite împotriva dumneavoastră. Este important deci să vă construiți profilul în așa fel încât să preveniți sau să limitați posibilitatea transmiterii informațiilor personale; este mai bine să nu introduceți informații sensibile precum adresa sau numere de telefon.

- întrebați-vă dacă nu cumva încălcați intimitatea prietenilor sau a rudelor atunci când postați fotografii cu ei în mediul online și îi etichetați (punând numele lor pe aceste imagini). În cazul în care aveți îndoieli, cereți-le permisiunea.
- feriți-vă de profilurile false. Pentru a fura identitatea online a cuiva nu este nevoie decât de nume, o fotografie și câteva informații despre viața persoanei respective.

> Rețelele sociale

Rețelele sociale (Facebook, MySpace, Twitter, Hi5, LiveJournal) sunt spații virtuale unde oamenii se pot întâlni, pot împărtăși gânduri, pot distribui fotografii, filmulețe, adresele prietenilor și multe altele în mediul online. Acestea sunt extraordinare instrumente de comunicare și de distribuire de informații. Ele iau forma unei “**rețele sociale virtuale**” prin intermediul căreia se formează relații noi și variate, în ciuda faptului că pun în pericol sfera personală a persoanei în discuție.

6

Atunci când deveniți membru al unei rețele de socializare, trebuie să vă creați un profil care conține atât informații despre dumneavoastră, cât și informații despre hobby-uri, interese personale și relații de prietenie. Pentru a vă însufleți profilul, puteți să vă invitați prietenii să devină și ei membri ai rețelei sociale în cauză, să căutați online oameni cu interese comune și să faceți schimb de tot felul de informații. Astfel se crează o „comunitate” tematică prin care oamenii se grupează în funcție de interese comune, trăsături și experiențe.

> Facebook

Aceasta este de departe cea mai populară rețea socială din lume, cea cu care tinerii sunt familiarizați în cea mai mare măsură și pe care o folosesc cel mai mult.

>Ce puteți face pe facebook? glosar pe tema internetului

• **PROFIL/CONT** • Ansamblul de informații și conținut încărcat pe rețeaua socială. Acesta poate reprezenta numele utilizatorului folosit de o persoană pentru a accesa un serviciu online. Numai persoanele membre ale aceleiași rețele sociale sau “prieteni” confirmați pot vizualiza informațiile , cu caracter personal, ale profilului.

• **ALIAS/FALS** • A crea o identitate falsă. Un utilizator poate alege un nume inventat sau un pseudonim sau poate fura informațiile unei persoane reale. Uneori, cuvântul fals (fake) este folosit pentru a face referire la o informație sau o știre neadevărată.

• **A (SE) LOGA/AUTENTIFICA** • A accesa un site sau un serviciu online folosind un nume de utilizator și o parolă.

• **CHAT** • Serviciu de trimitere mesaje text instant. Chat-urile online pot avea loc doar între două persoane sau pot include un număr mai mare de utilizatori.

• **A ÎNCĂRCA (UPLOAD)** • conținut și documente de orice fel (audio, video, text, imagini) în mediul online.

• **A DISTRIBUI (SHARE)** • a permite altor utilizatori (prietenii și nu numai) să acceseze conținut direct de pe computerul utilizatorului sau conținut care a fost încărcat în mediul online.

• **PORECLĂ** • Pseudonim.

• **A POSTA** • A publica un mesaj (“postare”) – nu e neapărat vorba de text – pe un forum sau în cadrul oricărei aplicații din mediu virtual.

• **A DESCĂRCA (DOWNLOAD)** • A salva documente din mediul online pe calculator sau memorie externă (stick de memorie).

• **A ETICHETA (TAG)** • A pune o etichetă virtuală („tag”) pe un fișier sau pe o parte dintr-un fișier (text, audio, video, imagine). Pe rețelele sociale, se spune „ai fost etichetat” atunci când cineva a legat numele tău de o față dintr-o fotografie din mediul online. În consecință, dacă cineva efectuează o căutare după numele tău, rezultatele căutării vor include fotografia respectivă.

• **A JUCA** • unul dintre multele jocuri interactive online.

• **HĂRȚUIRE CIBERNETICĂ** • hărțuire online. Are loc de cele mai multe ori prin încărcarea unor materiale video sau foto ofensatoare, sau prin încălcarea identității digitale a unei persoane pe site-ul unei rețele sociale. Numărul cazurilor de acest gen în rândul tinerilor este tot mai mare.

• **URMĂRIRE CIBERNETICĂ** – abuzarea unei persoane în mediul online prin intermediul site-urilor, e-mail-ului, GPS-ului, programelor intruzive sau a altor instrumente electronice.

> Rețelele sociale: fiți conștienți de efectele colaterale

În mod inevitabil, dezvoltarea rețelilor sociale a dus la schimbări, atât pozitive, cât și negative, în modul în care oamenii interacționează. Rețelele sociale sunt instrumente care creează impresia spațiului personal sau a unei mici comunități, când în realitate doar relațiile afective directe sunt intime și personale. În mare parte, riscurile sunt legate de identificarea vieții private cu transmiterea informațiilor cu caracter strict personal.

10

Rețelele sociale > Așa DA

- Sunt ieftine, convenabile și întotdeauna la dispoziția noastră;
- Comunicarea are loc în timp real;
- Au o rază de acțiune globală;
- Promovează relațiile interpersonale.

Rețelele sociale > Așa NU

- Crează dependență și duc la pierderea contactului cu viața reală;
- Este ușor să creăm o identitate falsă;
- Se pierd informații confidențiale;
- Posibilitatea de a fi online în mod anonim încurajează comportamentele transgresive și violente.

> Cum să vorbim cu copiii noștri?

Părinții și cadrele didactice au responsabilitatea de a crea un mediu favorabil dialogului și discuțiilor constructive.

Iată câteva sugestii cu caracter general:

Creați un mediu empatic, fără a judeca pentru a facilita comunicarea. Nu-i criticați pentru că au îndoieli – indiferent cât de banale sau greșite vi se par -, ci ascultați-i când își spun părerile. Întrebați-i întotdeauna ce părere au și ascultați-le răspunsurile.

Căutați momentul potrivit pentru dialog

Ascultați-vă copiii întotdeauna și fiți atenți la ei, fără a vă lăsa distrași și fără a lăsa ca alte lucruri să-i întrerupă. Vorbiți-le cu sinceritate indiferent de subiect și nu montați tabuuri sau interdicții.

Fiți la curent cu interesele lor, vorbiți cu ei despre ceea ce fac în mediul online, despre prietenii lor și avertizați-i să nu accepte oameni necunoscuți ca prieteni.

> Despre ce ar trebui să vorbim cu copiii noștri?

La naștere, băieții și fetele nu știu care sunt codurile de comportament corecte sau incorecte. Atunci când sunt copii, îi învățăm să traverseze strada sau să fie atenți la tot felul de pericole evidente. În același fel, atunci când sunt adolescenți trebuie să-i învățăm cum să se poarte în relațiile afective și de prietenie, să-i educăm în ceea ce privește calitatea relațiilor interpersonale și nevoia de a-i respecta pe ceilalți, să-i pregătim să recunoască micile semnale care ascund probleme mai mari (cum ar fi gelozia sau posesivitatea, verificarea telefonului altora etc.).

12

Ce înseamnă o relație sănătoasă?   Ce înseamnă o relație nesănătoasă?

Într-o relație sănătoasă, cei doi împart raporturile de putere și iau decizii împreună. O relație sănătoasă se construiește pe încredere, pe comunicare, pe înțelegere și respect reciproc.

O relație nesănătoasă este caracterizată de raporturi inegale între parteneri, unul dintre cei doi exercitându-și puterea asupra celuilalt. Astfel de relații se bazează pe amenințări, coerciție și abuz fizic și psihologic.

> Definițiile termenilor “gen” și “sex”

GEN - social, cultural

Termenul “gen” se referă la rolurile și responsabilitățile atribuite de către societate bărbaților și femeilor.

La naștere, băieții și fetele nu știu cum ar trebui să arate, să se îmbrace, să vorbească, să se comporte etc..

Socializarea lor este influențată de familie, colegi, comunitate, mass media.

De exemplu, faptul că băieților li se spune să nu plângă iar fetelor că trebuie să fie mereu zâmbitoare ține de rolurile de gen - care sunt mai degrabă niște produse ale societății, și pot să se schimbe în timp (ex. acum o sută de ani femeile nu aveau drept de vot, nu purtau pantaloni, nu conduceau autovehicule).

SEX - biologic

Termenul “sex” se referă la caracteristicile biologice cu care bărbații și femeile se nasc.

Sunt caracteristici universale, de obicei permanente, spre exemplu: bărbații nu pot alăpta, femeile au menstruație etc.

> Ce ține de gen sau de sex?

- a. Femeile pot naște, bărbații nu. gen sex
- b. Băieții sunt mai buni la matematică decât fetele. gen sex
- c. Femeile pot alăpta, bărbații nu. gen sex
- d. Fetele sunt modeste, drăguțe și timide; băieții sunt puternici și duri. gen sex
- e. Fetele au nevoie de un soț bun; băieții au nevoie de un loc de muncă bun. gen sex
- f. Fetele pot rămâne însărcinate, băieții nu. gen sex

> Stereotipuri de gen

Stereotipurile reprezintă un ansamblu de caracteristici asociate cu o categorie sau un grup de oameni în baza unor cunoștințe limitate sau eronate. Indiferent dacă sunt despre femei sau despre bărbați, stereotipurile de gen pot fi atât negative, cât și pozitive. Cel mai adesea, bărbatul este cel care își impune punctul de vedere asupra femeii. Trăsăturile pozitive ale bărbatului au prioritate asupra celor ale femeii, căreia i se atribuie în general trăsături negative prin comparație cu celălalt sex.

De exemplu, un bărbat care vorbește mult este considerat vorbăreț sau un bun orator, în timp ce o femeie care vorbește mult este numită gură-spartă sau bârfitoare.

O fată care își schimbă des iubiții este numită ușoară, în timp ce un băiat care are multe aventuri este considerat un adevărat macho.

> Stereotipurile de gen în raport cu violența

Ce știți despre violența de gen? Faceți diferența între mituri (șabloane) și realitate (adevăr)

Mituri

- > Victimele violenței sunt în general persoane slabe.
- > Oamenii violenți nu-și pot controla furia. Violența este o pierdere de moment a controlului.
- > Oamenii care nu deună că sunt supuși la acte de violență își doresc în secret ca acestea să continue.
- > A batjocori pe cineva pe Facebook nu este la fel de grav ca atunci când facem asta față în față.
- > Gravitatea hărțurii sexuale este exagerată. Majoritatea așa-ziselor cazuri de hărțuire sunt neglijabile și inofensive.
- > Abuzul de alcool și de droguri duce la violență.
- > Violența în relațiile intime apare mai des în cazul oamenilor săraci și needucați.
- > Uneori, fetele sunt supuse unor acte de violență sexuală din cauza modului în care se îmbracă și se comportă.

Realitate

- > Bârfa și înjosirea sunt forme de violență.
- > Violența fizică este la fel de gravă ca violența psihologică.
- > Gelozia nu este un semn de iubire.
- > Este mai probabil ca femeile să fie supuse unor acte de violență de către persoane cunoscute, decât de persoane necunoscute.
- > Forțarea unei fete de a întreține acte sexuale este întotdeauna o formă de abuz, chiar și atunci când faptașul este iubitul ei.
- > Violența în relațiile intime apare la fel de des în rândul adulților, cât și în rândul tinerilor.
- > Violul poate avea loc și în relațiile stabile de cuplu.

> Cum folosesc tinerii rețelele sociale?

Este important ca băieții și fetele să devină conștienți de violenței de gen, de mecanismele culturale care generează și promovează violență, dar și de rolului pe care îl joacă noile tehnologii și rețelele sociale în răspândirea stereotipurilor de gen, a violenței în relațiile interpersonale și a lipsei de respect pentru drepturile și demnitatea altora.

> Întrebări pentru părinți

16

Ați intrat vreodată pe internet cu copiii dumneavoastră? Știți din ce grupuri fac parte?

Copiii dvs. au întâlnit mesaje, în mediile virtuale, care incită la discriminare, susțin stereotipurile și promovează violența?

I-ați întrebat vreodată pe copiii dvs. dacă au fost victime ale hărțuirii cibernetice sau dacă au participat la astfel de activități?

Cântecele pe care le ascultă copiii dumneavoastră sau filmele la care se uită incită la sau găsesc scuze pentru violență?

Ce fel de mesaje postează pe FaceBook sau pe alte rețele de socializare? Sunt mesaje pozitive sau ascund stereotipuri și prejudecăți? Incită în mod ostentativ la sau aprobă violența?

Ce afișe au pe pereții din camera lor și ce semnifică ele?

Folosesc FaceBook pentru a promova campanii și inițiative publice?

Sunt copiii dvs. atenți la confidențialitatea proprie sau a prietenilor?

Cer permisiunea altora atunci când vor să publice poze cu ei?

Dacă nu știți să răspundeți la majoritatea acestor întrebări, ar fi bine să le adresați copiilor dvs. și să discutați cu răbdare răspunsurile lor.

> Materiale suplimentare – căsuța în formativă

În Europa, se estimează că între 20% și 25% dintre femei au suferit o formă de violență fizică cel puțin o dată în timpul vieții adulte, și mai mult de 10% au suferit violență sexuală. Cifrele pentru incidența violenței de gen, cu toate formele ei inclusiv hărțuirea, se ridică la 45%. În majoritatea actelor de violență autorii sunt bărbați cunoscuți victimelor, cel mai adesea partenerul sau fostul partener. (CE, 2011)

18

- În România Convenția pentru Prevenirea și Combatearea Violenței Impotriva femeilor și Violenței Domestice (Convenția de la Istanbul) nu a fost încă ratificată la data pregătirii acestui material (11 nov. 2013).
- În România, se estimează că 27% dintre femei sunt victime ale violenței de gen la un moment dat în viață.
- În Indexul Global de Gen din 2013 al Forumului Economic Mondial, prin care se măsoară inegalitățile de gen din perspectiva accesului la sănătate, educație, participare în viața economică și politică, România se află pe locul 70 din 136 de țări.

- În România, conform Centrului pentru Protecția Online împotriva Exploatării Copiilor (CEOP), 84% dintre copiii cu vârste cuprinse între 5 și 15 ani au acces la internet în propria lor cameră. De asemenea, statisticile arată că 81% dintre copiii cu vârste cuprinse între 12 și 15 ani își fac temele folosind internetul. Aproape 50% dintre copiii cu vârste între 12 și 15 ani folosesc internetul pentru jocuri.

Conform datelor Comisiei Europene, România are cel mai mare număr de minore traficate pentru exploatare sexuală, dintre țările europene. Traficul de fete și femei este o formă a violenței de gen.

Date de contact

Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen - A.L.E.G.

Tel. +40 369 801 808 Fax. +4 0369 801067

Mobil: +40 753 893 531

e-mail: contact@aleg-romania.eu, aleg_romania@yahoo.com

Web: www.aleg-romania.eu

Această publicație este produsă cu sprijinul financiar al Programului Daphne al Uniunii Europene. Conținutul publicației este în întregime responsabilitatea autorilor și nu poate fi interpretată ca reprezentând opiniile Comisiei Europene.

ultima di copertina